

KOMISJA EUROPEJSKA

Bruksela, dnia 29.2.2024 r.
C(2024)1441 final

**Przedmiot: Ocena spełnienia horyzontalnego warunku podstawowego
"3 Skuteczne stosowanie i wdrażanie Karty praw podstawowych"
przeprowadzona przez Komisję zgodnie z art. 15 ust. 4 rozporządzenia
(UE) 2021/1060**

Wasza Ekscelencjo!

W decyzjach wykonawczych ⁽¹⁾ przyjmujących programy dla Polski ⁽²⁾, Komisja przyjęła do wiadomości ocenę sporządzoną przez Polskę, w której Polska stwierdziła brak spełnienia horyzontalnego warunku podstawowego „3 Skuteczne stosowanie i wdrażanie Karty praw podstawowych”.

W konsekwencji, horyzontalny warunek podstawowy „3 Skuteczne stosowanie i wdrażanie Karty praw podstawowych” w przypadku danych programów został stwierdzony jako niespełniony.

W dniu 17 stycznia 2024 r. Polska poinformowała Komisję za pośrednictwem elektronicznego systemu przekazywania danych Komisji, zgodnie z art. 15 ust. 3 rozporządzenia (UE) 2021/1060 ⁽³⁾, że jej zdaniem w przypadku programów:

⁽¹⁾ Decyzje Wykonawcze Komisji: C(2022)9106 z dnia 21/12/2022, C(2022)7156 z dnia 06/10/2022, C(2022)9070 z dnia 05/12/2022, C(2022)8889 z dnia 07/12/2022, C(2022)8382 z dnia 24/11/2022, C(2022)8871 z dnia 07/12/2022, C(2022)9072 z dnia 05/12/2022, C(2022)8974 z dnia 05/12/2022, C(2022)8693 z dnia 02/12/2022, C(2022)8515 z dnia 29/11/2022, C(2022)8692 z dnia 02/12/2022, C(2022)8892 z dnia 07/12/2022, C(2022)8860 z dnia 07/12/2022, C(2022)9041 z dnia 05/12/2022, C(2022)8862 z dnia 05/12/2022, C(2022)8908 z dnia 05/12/2022, C(2022)9044 z dnia 05/12/2022, C(2022)8861 z dnia 07/12/2022, C(2022)9063 z dnia 12/12/2022, C(2022)6985 z dnia 27/09/2022, C(2022) 8210 z dnia 18/11/2022 i ostatnio zmieniona przez C(2023)7174 z dnia 19/10/2023, C(2022)7157 z dnia 06/10/2022, C(2022)8957 z dnia 09/12/2022, C(2022)9060 z dnia 12/12/2022, C(2022)9035 z dnia 12/12/2022 i ostatnio zmieniona przez C(2023)8986 z dnia 13/12/2023, C(2022)8906 z dnia 08/12/2022.

⁽²⁾ Z wyjątkiem programu Pomoc Techniczna dla Funduszy Europejskich 2021-2027, Decyzja Wykonawcza Komisji C(2022)5656 z dnia 1 Sierpnia 2022

⁽³⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, Funduszu Spójności, Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji i Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury, a także przepisy finansowe na potrzeby tych funduszy oraz na potrzeby Funduszu Azylu, Migracji i Integracji, Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Instrumentu Wsparcia Finansowego na rzecz Zarządzania Granicami i Polityki Wizowej (Dz.U. L 231 z 30.6.2021, s. 159).

Jego Ekscelencja Piotr Serafin
Stały Przedstawiciel
Stałe Przedstawicielstwo Polski przy Unii Europejskiej
Rue Stevin 139
1000 Bruxelles/Bruksela

- Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021–2027, CCI 2021PL05SFPR001
- Fundusze Europejskie na Pomoc Żywnościową 2021-2027, CCI 2021PL05SFPR002
- Fundusze Europejskie dla Dolnego Śląska 2021–2027, CCI 2021PL16FFPR001
- Fundusze Europejskie dla Kujaw i Pomorza 2021–2027, CCI 2021PL16FFPR002
- Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021–2027, CCI 2021PL16FFPR003
- Fundusze Europejskie dla Lubuskiego 2021–2027, CCI 2021PL16FFPR004
- Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021–2027, CCI 2021PL16FFPR005
- Fundusze Europejskie dla Małopolski 2021–2027, CCI 2021PL16FFPR006
- Fundusze Europejskie dla Mazowsza 2021–2027, CCI 2021PL16FFPR007
- Fundusze Europejskie dla Opolskiego 2021–2027, CCI 2021PL16FFPR008
- Fundusze Europejskie dla Podkarpacia 2021–2027, CCI 2021PL16FFPR009
- Fundusze Europejskie dla Podlaskiego 2021–2027, CCI 2021PL16FFPR010
- Fundusze Europejskie dla Pomorza 2021–2027, CCI 2021PL16FFPR011
- Fundusze Europejskie dla Śląskiego 2021–2027, CCI 2021PL16FFPR012
- Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021-2027, CCI 2021PL16FFPR013
- Fundusze Europejskie dla Warmii i Mazur 2021–2027, CCI 2021PL16FFPR014
- Fundusze Europejskie dla Wielkopolski 2021–2027, CCI 2021PL16FFPR015
- Fundusze Europejskie dla Pomorza Zachodniego 2021–2027, CCI 2021PL16FFPR016
- Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027, CCI 2021PL16FFPR017
- Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki 2021–2027, CCI 2021PL16RFPR001
- Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy 2021-2027, CCI 2021PL16RFPR002
- Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej 2021–2027, CCI 2021PL16RFPR003
- Fundusze Europejskie dla Rybactwa, CCI 2021PL14MFPR001

- Polski program wsparcia z Funduszu Azylu, Migracji i Integracji (FAMI) 2021-2027, CCI 2021PL65AMPR001
- Polski program wsparcia z Instrumentu Wsparcia Finansowego na rzecz Zarządzania Granicami i Polityki Wizowej (IZGW) na lata 2021–2027, CCI 2021PL65BVPR001
- Polski program wsparcia z Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego (FBW) na lata 2021–2027, CCI 2021PL65ISPR001

horyzontalny warunek podstawowy "3 *Skuteczne stosowanie i wdrażanie Karty praw podstawowych*" został spełniony, a także przedstawiła uzasadnienie tego stanowiska [Ares(2024)370003].

W zaktualizowanej samoocenie, Polska dostarczyła informacji na temat wprowadzonych rozwiązań, aby zapewnić spełnienie tego warunku horyzontalnego dla wszystkich programów oraz funduszy objętych rozporządzeniem (UE) 2021/1060 - Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, Funduszu Spójności, Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji, Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury, Funduszu Azylu, Migracji i Integracji, Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Instrumentu Wsparcia Finansowego na rzecz Zarządzania Granicami i Polityki Wizowej.

Polska wyjaśniła, że zgodność z Kartą Praw Podstawowych będzie sprawdzana na wszystkich etapach planowania i wdrażania oraz że dotyczy to całej Karty. Wyjaśniono role i zadania poszczególnych organów. Wskazano organy, które zapewnią pomoc i wiedzę fachową w kwestiach związanych z prawami podstawowymi oraz będą w stanie przyczynić się do skutecznego zapewnienia zgodności z Kartą (Rzecznik Praw Obywatelskich oraz dodatkowo koordynatorzy ds. Karty w każdej instytucji zarządzającej). Te rozwiązania dotyczą wszystkich programów, obejmują wszystkie prawa objęte Kartą i biorą pod uwagę specyfikę tych programów, w tym programów FAMI i IZGW. Obowiązujące rozwiązania dają wystarczającą pewność, że wszelkie rzekome naruszenia Karty podczas wdrażania tych programów zostaną odpowiednio zbadane i rozstrzygnięte.

Ponadto w zaktualizowanej samoocenie Polska odnosi się do środków podjętych w celu wypełnienia kamieni milowych Krajowego Planu Odbudowy (KPO) w celu wzmocnienia niezależności i bezstronności sądów.

W tym względzie, Polska przyjęła rozwiązania mające na celu wzmocnienie niezależności oraz bezstronności sądów poprzez reformę systemu odpowiedzialności dyscyplinarnej sędziów. W szczególności, Polska zlikwidowała Izbę Dyscyplinarną Sądu Najwyższego oraz ustanowiła nową Izbę Odpowiedzialności Zawodowej, która spełnia wymagania artykułu 19 ust. 1 Traktatu o Unii Europejskiej (TUE). Obecnie, Izba posiada właściwość do rozpoznawania wszystkich spraw dyscyplinarnych oraz dotyczących uchylecia immunitetów. Polska również zmodyfikowała podstawy prawne odpowiedzialności dyscyplinarnej sędziów; w szczególności, treść wyroków lub złożenie przez sędziego wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym przez Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej (TSUE) nie może być już podstawą dla pociągnięcia sędziego do odpowiedzialności dyscyplinarnej. Ponadto, Polska zapewniła, że weryfikacja zgodności sędziów z wymaganiami niezależności, bezstronności oraz ustanowienia na mocy ustawy zgodnie z artykułem 19 ust. 1 TUE nie jest przewinieniem dyscyplinarnym oraz że wszczęcie takowej weryfikacji w ramach postępowań sądowych

jest możliwe dla właściwego sądu w przypadku, gdy powstają poważne wątpliwości dotyczące tej kwestii. Ponadto, reforma podjęta przez Polskę wzmocniła gwarancje proceduralne oraz uprawnienia stron w postępowaniach dyscyplinarnych dotyczących sędziów. Polska również zapewniła możliwość zaradzenia sytuacji sędziów, których dotyczyły decyzje Izby Dyscyplinarnej w sprawach dyscyplinarnych i uchylenia immunitetu poprzez zapewnienie dostępu do postępowań odwoławczych.

Na podstawie art. 15 ust. 4 akapit pierwszy rozporządzenia (UE) 2021/1060 Komisja oceniła przedłożone informacje. W tym kontekście, Komisja uwzględniła, iż Polska przyjęła ustawę z dnia 9 czerwca 2022 r. o zmianie ustawy o Sądzie Najwyższym oraz niektórych innych ustaw oraz zakres innych środków takich jak zarządzenie ministra sprawiedliwości z dnia 15 lutego 2024 r. w sprawie sposobu współdziałania Ministra Sprawiedliwości z rzecznikami dyscyplinarnymi Ministra Sprawiedliwości. Kolejną gwarancją zapewniającą, iż żaden sędzia nie będzie bezzasadnie pociągnięty do odpowiedzialności dyscyplinarnej jest możliwość powołania rzeczników dyscyplinarnych by umarzać bezzasadne postępowania dyscyplinarne. Na Polski porządek prawny wpłynęły również wyroki Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (TSUE). W szczególności, dotyczy to wyroku z dnia 5 czerwca 2023 r. w sprawie C-204/21 Komisja/Polska (Niezwawisłość i życie prywatne sędziów), który stwierdza naruszenie prawa Unii Europejskiej poprzez niektóre przepisy ustawowe dotyczące przewinień dyscyplinarnych sędziów oraz wymaga zaniechania stosowania owych przepisów przez wszystkie krajowe władze oraz w szczególności sądy. Ponadto, najnowsze orzecznictwo potwierdza, iż Polskie sądy mogą inicjować weryfikację spełnienia przez sędziego warunków artykułu 19 TUE. Co więcej, w szerszym wysiłku, aby wzmocnić niezależność i bezstronność sądów, Polskie władze uznały pierwszeństwo prawa unijnego oraz wagę Artykułu 19 (1) TUE w Planie Działania dot. 'Praworządności w Polsce' przedstawionym na Radzie do Spraw Ogólnych w dniu 20 lutego 2024 r. oraz ogłosiły swój zamiar, aby przestawić dalsze reformy, które razem będą rozwijały oraz uzupełniały obecne środki. Wszystkie wyżej wymienione elementy były brane pod uwagę łącznie przy ocenie spełnienia warunku podstawowego dot. Karty Praw Podstawowych.

Na tej podstawie, Pragnę Pana poinformować, że w następstwie tej oceny Komisja zgadza się z Polską, że horyzontalny warunek podstawowy „3 *Skuteczne stosowanie i wdrażanie Karty praw podstawowych*” w przypadku danych programów jest spełniony w odniesieniu do rozwiązań wprowadzonych, aby zapewnić zgodność z Kartą dla wszystkich funduszy i programów, w tym programów FAMI i IZGW. Rozwiązania te również obejmują środki wymienione powyżej, mające na celu wzmocnienie niezależności i bezstronności sądów, uwzględniając w szczególności procedurę weryfikacji niezależności sędziów, którzy rozpatrują sprawy związane z zarządzaniem, wdrażaniem i kontrolą programów określonych w niniejszym liście.

Zgodnie z art. 15 ust. 5 rozporządzenia (UE) 2021/1060 wydatki związane z operacjami powiązаныmi z celami szczegółowymi, których dotyczy horyzontalny warunek podstawowy „3 *Skuteczne stosowanie i wdrażanie Karty praw podstawowych*”, mogą zatem zostać zwrócone, z wyjątkiem danych celów szczegółowych na które wpływa brak spełnienia innego warunku podstawowego.

Pragę przypomnieć, iż Państwa Członkowskie powinny zapewnić spełnienie warunków podstawowych podczas całego okresu programowania. W tym kontekście, Komisja będzie kontynuować monitorowanie spełnienia horyzontalnego warunku podstawowego „3 Skuteczne stosowanie i wdrażanie Karty praw podstawowych”

W imieniu Komisji,

Nicolas SCHMIT
Członek Komisji

ODPIS UWIERZYTELNIONY
W imieniu Sekretarza Generalnego

Martine DEPREZ
Dyrektor
Proces Decyzyjny i Kolegialność
KOMISJA EUROPEJSKA